

Актуальні питання гуманізації та гуманітаризації.

Головною ознакою кризи освіти є її дегуманізація. Криза освіти - це криза гуманістичної традиції, яка завжди вимагала розглядати людину як мету, а не як засіб досягнення певної мети. Сьогодні головною функцією школи, як вищої, так і середньої, став не розвиток особистості, а підготовка кадрів, тобто освіта стала зводитись лише до учіння, при чому це процес загально-світовий. Чисто функціональний підхід до людини як до робочої сили, фахівця неминуче продовжує таке ж функціональне ставлення до природи як до сировинного ресурсу, що підлягає завоюванню. До того ж існуюче традиційне виробництво, відчужене від наукомістких процесів, не стимулює освіченість, а потребує лише «дипломованих спеціалістів». Коло, таким чином, замикається. Освіта перетворюється на примусову працю по запам'ятовуванню вузькоспеціальних знань, необхідних для роботи. А це в свою чергу породжує авторитарну педагогіку з її головним принципом «Не хочиш - присилюємо». У такій педагогічній практиці освіти, як єдність, навчання та виховання спрощується до ретрансляції знань та до нав'язування виховних заходів.

Головним проявом дегуманізації освіти є розрив між природничо-технічною та гуманітарною культурою, що призводить до вузької спеціалізації за рахунок фундаментальної підготовки. Гуманітаризація освіти виступає в даному разі як засіб подолання кризи, адже вона передбачає інтеграцію природничо - технічної культури з гуманітарною.

Одним з головних принципів розбудови освітньої системи України є принцип її гуманізації, що передбачає утвердження людини, як найвищої соціальної цінності, формування активної, гуманістично направленої особистості. Гуманізація освіти - це повернення до людини, тобто як до учня, так і до вчителя. Суть такого повернення - у врахуванні інтересів не тільки суспільства, але й особистості. Метою освіти стає не просто здобуття інформації, а розвиток та саморозвиток особистості.

Гуманітаризація освіти - це процес підлеглий гуманізації. Якщо метою гуманізації є перетворення суб'єкта, учня з пасивного приймача інформації в особистість, у творця, то метою гуманітаризації є оволодіння гуманітарною культурою.

Для досягнення поставленої мети потрібна нова педагогіка, яку можна було б назвати педагогікою гуманітаризації. У зв'язку з цим необхідно звернути увагу на такі моменти:

- стрімкий потік інформації у різних науках вимагає інтеграції наук, а це в свою чергу робить актуальним введення інтегративних курсів;
- реформа змісту освіти мусить іти в напрямі синтезу гуманітарної та природничо-технічної культури, що дозволить запобігти відчуженню майбутніх творців науки й техніки від гуманістичних цінностей ;
- основним напрямком гуманітаризації освіти мусить бути виявлення гуманістичного потенціалу самих природничих наук, перегляд змісту їх викладання через призму загальнолюдських цінностей . Потрібно подолати відірваність навчального матеріалу від особистісних якостей творців науки, показати учням красу та суперечливість пошуку істини, ніби ввести в творчу лабораторію вченого - виховувати їх на прикладах подвижників науки ;
- сам процес гуманітаризації освіти не є даниною моді, самоціллю, а служить формуванню особистості, здатної мислити й діяти творчо та відповідально, готової підпорядкувати будь-яку дію чи помисел вищій меті - людяності;
- гуманізація в системі освіти передбачає передусім наявність такого духовного простору, такої атмосфери, яка б стимулювала активність внутрішнього життя особистості, спонукала до творчості і саморозвитку.

Гуманітаризація відповідає на запитання «що?» і «як?». Гуманізація на запитання «хто?». І тільки від цієї конкретної особистості залежатиме, яким чином «що?» і «як?» буде втілено в життя.

